

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Ordo Et Caerimoniae Synodi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

Postquam Illustrissimus ac Reverendissimus Princeps & Dominus, D. Franciscus Guilielmus Episcopus Osnabrugensis, Ratisbonensis, Mindensis ac Verdensis, per integrum ferme triennium à Diœcesi hac sua Osnabrugensi, publicis imperii ac Diœcesis suæ Ratisbonensis negotiis, in diœta præsertim Imperiali impeditus abfuisse, ad eandemque maximo Subditorum suorum applausu anno M D C L V quartâ Junii redisset, mox ex sollicitudine pastoralis ordinariam autumnalem annuam Synodum indictam, pro hac vice, solennem ac generalem esse voluit. Proinde per totum Episcopatum suum mandavit, ut ad eandem omnes & singuli, qui de jure aut consuetudine eidem interesse tenentur, specialiter comparerent; juxta formulam sequentem.

M A N D A T U M

seu

CITATIO SYNODALIS.

Cum juxta antiquissimam consuetudinem hujus Ecclesiæ Osnabrugensis, altera

anni hujus Diœcesana Synodus autumnalis feriâ tertîa post Remigii (quæ hoc anno incidit in diem quintam Mensis Octobris) celebrari solita, jam ante indicta, & in nupera Synodo debite promulgata sit, hinc Reverendissimus ac Illustrissimus Princeps ac Dominus D. Franciscus Guilielmus, qui post varios pro imperio & Ecclesiæ Dei exantlatos labores, ex publicis Imperii comitiis felix & incolumis rediit, dictæque Synodo in persona præfidere intendit, eandem ad præfatam diem per præsentem denuò indicit, mandatque pro hac vice specialiter omnibus ac singulis, ut qui eidem de jure vel consuetudine interesse tenentur, in toga longa, superpelliceo mundo & byreto coram altememorata Illustrissima Sua Celsitudine locis & horis consuetis in Synodo compareant, & ejusdem Illustrissimæ suæ Celsitudinis clementissimam mentem & mandata ulteriora expectent & audiant. Signatum Osnabrugi 15 Sept. anno 1655.

Ad mandatum Illustrissimæ Suæ Celsitudinis speciale,

IOANNES BISCHOPINCK I. V. L.
& Officialis Curiaë Episcopalis Osnabrugensis.

**ORDO ET CÆRIMONIÆ
S Y N O D I.**

Notandum quod omnes Cærimoniæ & essentialia Synodi, ipso die Synodi nec non duobus sequentibus diebus observata ac celebrata sint, pro ut in præcedentibus Synodis, & præsertim anni quinquagesimi primi, quibus ipsam Illustrissima S. Celsitudo præsedis, observata fuerunt.

Prædie igitur Synodi, die nimirum quarta Mensis Octobris, Reverendissimus ac Illustrissimus Princeps, præsentibus D. D. Officiali & Consiliariis Ecclesiasticis, in sua residentia prope Ecclesiam Cathedralẽ, toto tempore pomeridiano, posteaquam plenam Diœcesis suæ relationem, & quid triennali hoc tempore pro bono Ecclesiæ & Cleri Osnabrugensis peractum esset, à ministris suis ad id deputatis percepisset, Decanos & alios de Clero ad audientiam admissi, & tabellam disciplinæ Synodalis prælegi fecit.

Ipso die Synodi in Cathedrali & omnibus aliis Ecclesiis tam Collegiatis quam Regularibus mane horâ quartâ inchoatum matutinum, ita ut horæ minores omnes, & sacrum conventuale ante septimam finitum fuerit. Horâ sextâ matutinâ majori campana Cathedralis datum est signum ad Syn-

odum. Sub hac compulsatione convenit ad Cathedralẽ Ecclesiam Clerus tum secularis, tum Regularis, Collegiatis nem omnes, & Capitulum Cathedralẽ. Horâ septimâ publicè per unum Vicarium Cathedralis Ecclesiæ Subcensodem, proximè ad Sacrificiam prælectus ordo processionis Synodalis, & ubi per Magistrum Cærimoniarum omnes in ordinem dispositi erant, incepit se movere Clerus sine cantu, præcedente cruce & Scholaribus ad adducendam Illustrissimam suam Celsitudinem ex Residentia, compulsantibus omnibus Campanis.

Illustrissimus ac Reverendissimus Princeps, aulicis de mora stipatus, in egressu residentia suæ ad portam subsistens, a Clero per ordinem transeunte, cum profunda & debita inclinatione salutatur, ac post Capitulum Cathedralẽ immediatè, indutus rochetto, cappa Episcopali Violacea, & rubro pileo quadrato, juxta speciale privilegium hujus Ecclesiæ, ac consuetudinem Ecclesiarum Cathedralium Westphalicarum, sequente Capellano ad caudam secutus fuit.

Sacrum hoc die de Spiritu sancto cantavit Illustrissimus ac Reverendissimus Princeps, assistentibus Illustrissimæ suæ Celsitudini quatuor Canon-

eis Capellanis ordinariis de gremio Capituli, aliisque Ministris juxta caerimoniale requisitis.

Cerimonie sub hoc sacro quo ad iherificationem & communionem cleri, invocationem item

Spiritus sancti post sacrum, lectionem Euangelii & ordinem processionis ad locum Synodalem omnes, ut in Synodo quinta obseruata fuerunt.

SESSIO PRIMA.

IN loco Synodali ut primum Illustrissima Sua Celsitudo finito hymno, & cantato vers. Emitte &c. collectam de Spiritu sancto subjunxit, ac postmodum in suo faldistorio ante altare parato, cum reliquo clero in solis & cuique assignatis locis confedit, statim Officiale ad se vocavit, cum mandato ut presentes interrogaret, num placeat eis Synodum inchoare: quod is fecit ut in maiori reliquisque precedentibus Synodis, per verba Reverendissimus in Christo Pater, &c.

Omnibus per verbum, placeat, respondentibus, Synodum aperiendam esse declaravit: Christi nomine invocato, &c. ut ibidem.

Hoc accepto responso, idem Officialis Illustrissime Suae Celsitudini, nomine totius Cleri, de felici ad hanc suam diocesin reditu, post varias itineris & viarum difficultates, gravissimosque pro Ecclesia Dei & toto imperio Romano susceptos labores per integrum quasi triennium, adgratulatus est, toto Clero stante detecto capite, hisce pene verbis:

Reverendissime ac Illustrissime Princeps, Domine Clementissime: Quantum gaudium felix reditus salvusque regressus Illustrissimæ Tuæ Celsitudinis in hanc tuam Diocesin ac Provinciam ante quatuor menses omnibus hujus patriæ, utriusque tuo gladio subditis tam Catholicis, quam etiam alienæ fidei cultoribus attulerit, non est quod nunciem, cum ipse, dum patriam hanc per singulas satrapias, ut oves tuas videres, & ipsi vultum Pastoris sui intueri possent, obivisti, sat superque videris, Tibi præ gaudio Cordis, lachrymis etiam oculorum, manuumque ad Deum supplicum ostensione, gratias Deo agentes, congratulantes, longamque vitam & diurnam apud nos mansionem Patri Patriæ apprecantes.

Nemo certè tam imprudens erit, qui non majori læticia hunc Tuum, quem sat copiosum cernis, Clerum circumstantem orthodoxum, ex Tua præsentia perfusum existimet: & cum omnes illam exprimere non valeant, nec singuli dicere audeant, per me Tibi, suo Episcopo, suo Pastori, suo Capiti, suo Principi, suo Domino Clementissimo, simul & charissimo id fieri voluerunt: Gratulamur itaque omnes & singuli, tam pro nobis, quam nomine absentium Tibi, Illustrissime Princeps, de Tua in hac patria, præsentia, & specialiter in hoc loco, ubi verè munus tuum Episcopale jam per multos annos fideliter exercuisti, nos

spiritualibus doctrinis incessanter instruxisti, orthodoxam religionem Zelosè post tot exilii annos reduxisti, paternè fovisti, ac maxime auxisti, nosque & templis & aris, domiciliis ac libertati Ecclesiasticæ privilegiisque feliciter restituisti.

Meminimus adhuc præceptorum, quæ nobis ante Tuum abitum in simili soleenni confessu hoc in loco die prima Octobris anni 1652 uti tesseram ac mnemosynon patetno planè affectu dedisti, & reliquisti; quando cum S. Paulo Apostolo, qui Actorum 20 cum ab Ephesina Ecclesia discederet idem fecit, nobis valedixisti, & tristitiam lachrymasque nostras, quas avulsio illa Patri nobis expresserat, solatus es, quod amore affectuque & animo apud nos vinctus remaneres, nec unquam divelli taliter velles, aut posses, cum nobiscum vinculis charitatis constrictus semper futurus esses: sensimus hoc revera Illustrissime Princeps ac Pater, cum in singulis nostris, juxta sacras constitutiones synodales, & consuetudinem sæculorum in hac Diocesi Tua, ecclesiasticis synodalibus congregationibus celebratis, memoriam Tui abundè literis pastoralibus refricares, & paterna viscera etiam à longè ostenderes nobis benigna & amantia.

Nec dubites, Illustrissime ac Reverendissime Pater, quin nos filii singuli omnibus diebus pro Te, pro tua sanitate, pro Tuis laboribus quos ubique ad majorem Dei gloriam & Ecclesiæ veræ Catholicæ commodum intendis, ac impendis, orationibus ad Deum piisque operibus instantes fuerimus: hoc non solum debitum nostrum fuit, ut servorum, sed etiam filialis amor erga Patrem, instantus quidam naturalis erga Pastorem, & reverentia erga Principem, obedientia, cum id à nobis abituriens exegisti, talia expressit: nec frustra aut in vanum; habemus enim Te præsentem, videmus sanum, pro quo beneficio immortales Deo agimus gratias, audiemus hic cum debita humilitate loquentem, sequemur ulterius mandata Tua salutaria, nec cessabimus cum universa Ecclesia Osnabrugensi ad Deum orare, & clamare pro Te, ut multi adjiciantur anni pro salutari gubernio tuarum Diocesum, ut vivas, & hic, & olim sero in æterna beatitate. Ita omnes toto corde vovemus, & Illustrissimæ Celsitudini Tuæ nos humiliter commendamus, &c.

Qua